

КРИТЕРІЇ ТА ПОКАЗНИКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ТРЕНАЖЕРНОЇ ПІДГОТОВКИ У ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ РЯТУВАЛЬНИКІВ

Чудковський В.Л., здобувач вищої освіти, НУЦЗ України
НК – Федоренко Д.С., к.і.н., НУЦЗ України

Оцінювання ефективності тренажерної підготовки рятувальників є необхідною умовою науково обґрунтованого удосконалення практичного навчання. Тренажери підвищують реалістичність занять, однак не гарантують якості без узгодженої системи критеріїв і показників, що дає змогу визначити досягнення навчальних цілей, рівень сформованих компетентностей і відповідність підготовленості вимогам оперативно-рятувальної діяльності.

Ефективність тренажерної підготовки доцільно розглядати як інтегральну характеристику, що поєднує професійно-практичні, психофізіологічні, тактико-оперативні, педагогічні та безпекові складові. Професійно-практичний вимір відображає якість виконання алгоритмів дій у змодельованих умовах: дотримання послідовності, правильність застосування ЗІЗ, інструментів і спорядження, збереження якості дій при ускладненні обстановки. Показниками виступають час виконання, кількість помилок, відповідність нормативам і стабільність результату. Психофізіологічна складова характеризує здатність підтримувати працездатність за теплового навантаження, задимлення та дефіциту часу. Показниками можуть бути частота серцевих скорочень, варіабельність серцевого ритму, темп дихання, витрата повітря в апараті та динаміка втоми; моніторинг у задимлених і обмежених просторах дає підстави об'єктивно оцінювати адаптацію та стресостійкість. Тактико-оперативний компонент відображає правильність рішень у змінних сценаріях і узгодженість дій у складі ланки; показниками є адекватність тактики обстановці, ефективність використання сил і засобів та здатність коригувати план дій. Педагогічний компонент оцінює динаміку формування компетентностей: швидкість засвоєння, стійкість навичок і перенос умінь на інші ситуації, що фіксується результатами контролю та порівнянням стартового і підсумкового рівнів. Критерії безпеки є принциповими, оскільки тренування мають відтворювати ризиковане середовище без травматизму та перевантажень. Показниками виступають відсутність травм, дотримання інструкцій, коректність режимів роботи, інструкторський і медичний контроль, а також технічні параметри середовища тренажера (температура, теплові потоки, склад повітря), що дозволяє керувати рівнем впливів і тривалістю експозиції.

Отже, комплекс критеріїв і показників переводить оцінювання тренажерної підготовки з переважно суб'єктивного на керований і доказовий рівень. Поєднання експертної оцінки інструктора, стандартизованих протоколів фіксації та технічного/фізіологічного моніторингу створює основу для порівняння програм і коригування змісту тренувань, зокрема на базі багатофункціональних тренажерів контейнерного типу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Markou-Pappas N., Lamine H. Key performance indicators in pre-hospital response to disasters and mass casualty incidents: a scoping review. *European Journal of Trauma and Emergency Surgery*. 2024. Vol. 50. P. 2029–2037. doi: 10.1007/s00068-024-02533-8